

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2362 Pres.

Cerculariu

cătră clerul și poporul ortodocs
român din archidieceșana Transilvaniei.

Iubit Cler și Popor!

Preste câteva zile se va deschide în capitala țerii esposițiunea generală decretată prin Art. de lege II: 1892, și cu aceea se va face început la multe alte festivități, cari se pregătesc cu mari aparate atât în capitală, cât și în toate părțile țerii, drept manifestațiuni ale bucuriei, că étă un period lung de una miie de ani se împlinesce, de când rasa magiară, pururea resboinică și vitěză, emigrând din ore-cari părți ale Asiei, a cucerit țera acésta dela diferitele popóre pacinice și blânde, cari o locuiau, și a întemeiat aici un stat propriu numit până în ziua de adi în limbile europene cu puțină variațiune „Ungaria”, care stat între toate adversitățile timpurilor s'a susținut nefrânt și se sustine și în present cu toate condițiunile de prospere mult potestate mai ales în deceniile din urmă, pe când dintre cele-lalte state europene unele s'au ruiat cu totul.

Este evident și prea natural, că aceste festivități particulare împreunate cu esposițiunea generală, cari toate la oaltă au se formeze un iubileu mare milenariu, se arangiază în partea cea mai însemnată de autoritățile publice ale statului, într-o preamărirea rasei magiare identificate acum cu națiunea politică din Ungaria, ba chiar cu statul însuși; aceste festivități înse dau și celor-lalte popóre compacte din patrie cea mai bună ocasiune pentru a se pune pe meditațiuni mai aprofundate asupra situațiunei lor din trecut și din present, precum și asupra eventualităților din viitoriu; și în ce chip rasa ori națiunea magiară întărită prin multe alte elemente ce i s'au prefăcut în sânge și os, are tot dreptul de a iubilă cu însuflețire pentru succesele bărbăției sale: în asemene chip vor fi în drept și celelalte popóre din țera, ca meditând asupra festivităților milenare, să se ocupe din capul locului cât mai serios și de sorțea lor proprie.

O împregiurare însă este deja constatată, anume aceea: că nici unul din popóre nemagiare dar compacte ale Ungariei, pe lângă toate esemplele seducătoare ale multora din cei mai buni fii ai sei cu nume istorice, nu voiesce să se contopescă în rasa dominantă magiară, nici să dispară sub nomenclatura generală de națiune politică unitară; ci ținând mult la vechiul lor caracter național, vréu toate să-și conserve sub scutul legilor acel caracter, care se manifestă în limba, religiunea și datinile fie-căruia, și numai cu acésta rezervă se pot animă ele, și se pot întări tot mai mult în rezoluțiunea lor, ca să rămână pentru totdeauna fii credincioși ai patriei acesteia, cetățeni devotați ai statului ungar, și tot așa preadevotați sudii ai preainălțatului nostru monarch și ai înaltei case domnitore.

Ce privesce în special sânta noastră biserică ortodocsă națională, ai căreia fii și conducători sunt din partea autorităților statului nu numai invitați, ci ořeși-cum chiar constrinși să participe la festivitățile milenare, — nu pot suprima declarațiunile audite din părțile țerii locuite de credincioși de ai nostri: că pentru ei, și mai ales pentru clasa mai inteligentă, este absolut imposibil să participe la aceste festivități cu acea căldură a inimei, și cu acea linisce a sufletului, cari numai atunci le ar avé, și numai atunci s'ar pute manifesta în faptă, când nu ni ar fi înaintea ochilor cele multe dovești din timpurile mai vechi și mai năue despre ignorarea aprăpe totală a intereselor noastre de esistență și de progres, și când n'am vedé abandonate în paguba noastră principiile cele mai sublimе și mai salutare în viața statului: libertatea, egalitatea și frățietatea.

Cu toate acestea însă, în momentele rari și mărețe ale festivităților milenare, cari se apropiă cu sborul timpului, fie cât de grea situațiunea, în care ne aflăm, este un postulat al prudenței, al maturității politice și chiar al bunei cuvințe, ca amarul vieții noastre publice și sociale să-l suprimăm pe timpul acestor festivități, și făcând acésta, să ne ferim în aceste timpuri agitate nu numai a creă vre-un incident, care s'ar pute esplica de ostilitate sau chiar de insultă față cu festivitățile, cari au se decurgă neconturbate de nimeni: ci să ne ferim a ne presenta chiar și numai apatici sau total indiferenți față cu acelea; și aici éráși trebuie să-mi înnoiesc sfatul, ce l'am dat de multe ori mediat și imediat iubitelui cler și popor: ca să nudee ascultare acelora, cari obtrudându-se de conducători ai poporului, toate poririle lor le îndreptă numai într'acolo, ca pre bunul nostru popor, mai mult blând la fire, decât ager la vederi, să-l țină într'o agitațiune continuă, sădind în inima lui ură, neîncredere și discordie, ceea-ce precum a adus și până acum numai pagube mari poporului nostru în desvoltarea sa materială și intelectuală, așa continuată în viitoriu nu pôte se producă pentru noi alta, decât o situațiune tot mai agravată în viața publică.

Dar preste acestea se cade să ne facem sémă mai ales cu interesele sântei noastre biserici, cari în fața festivităților milenare și în vederea ținutei tuturor altor biserici din patrie, ne impun în mod indispensabil datorința: ca, deși nu avem motive de a ne însufleți pentru acele festivități în măsura, cum se însuflețesc alții, cari sunt mai bine favoriti de sorțe: cel puțin să ne arangem și noi pe timpul acelora o serbătoare proprie, carea să corespundă de o potrivă obligămintelor noastre bisericesci și patriotice și dorințelor comune; să ne adunăm în sântele noastre biserici, și acolo recugetând la ceea ce relativ la noi s'au petrecut în țera acésta din timpurile cele mai vechi, să mulțămim lui Dumnezeu, că pe lângă toate suferințele din mileniul trecut ne a învrednicit să vedem încă păstrat te-

saurul nostru cel mai prețios: biserică și naționalitatea noastră, cerându-i într'una preaputernicul ajutoriu la păstrarea acestora și pe viitoriu; ér în celelalte să ne rugăm după rëndul sântei biserici pentru monarchul nostru, pentru totă curtea și ostașii lui, pentru toate țerile și ținuturile lui, pentru potolirea vrașbelor dintre diferitele popóre și biserici, pentru pacea internă și cea a totă lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și a patriei, pentru concordia tuturora și pentru alte trebuințe, de cari ne-am deprins a ne aduce aminte și la alte ocațiuni în sacrele noastre rugăciuni.

Étă dar v'am indicat Iubit Cler și Popor! ținuta, care noi ca fii credincioși și ascultători ai sântei noastre biserici, dar totdeodată și ca patrioți buni, nefrânți încă de valurile politice, avem să o observăm față cu iubileul milenariu al statului ungar; tot ce avem de făcut în respectul acesta ca membri ai bisericii, să facem cu sinceritate și devotament în bisericile noastre; mai mult în situațiunea actuală nu se pôte pretinde dela noi, ca dela biserică viuă și popor consciu de sine; dacă însă unii din cler sau dintre credincioșii nostri, singuratici ori însoțiți mai mulți la oaltă, în considerarea posițiunei lor sociale, sau și altfel după dispozițiunea inimei lor, ar afla de bine să participe și la alte festivități afară de biserică: acésta — se înțelege de sine — o pot face între marginile libertăților cetățenesci, nu însă ca reprezentanți ai bisericii noastre, ci numai ca cetățeni particulari, eventual ca funcționari de stat, municipali sau comunali; ér dacă autoritățile publice ar cere dela organele noastre bisericesci să participe oficios, dóră chiar în ornate bisericesci la festivități de natură pur politică: acésta organele noastre să nu o facă fără a cere și a primi de aici îndrumare specială, căreia au să se conformeze.

Ca înse ținuta bisericii noastre față cu iubileul milenariu să fie pretutindeni una și aceeași, după înțelegerea avută în liniamente generale cu preasântiții domni episcopi diecesani ai provinciei noastre metropolitane, și în legătură cu informațiunile și sfaturile mele premise, emit în mod obligatoriu pentru întreg clerul și poporul archidieceșei noastre transilvane ordinul următoriu:

1. În Dumineca a 6-a dela Pasci, adecă în 28 April a. c. (10 Maiu după calend. nou) premergând cultul dumnezeesc al dimineții, adecă Utrenia, să se țină pretutindeni în același timp, anume dela ora a noua după computul civil, sânta liturgie în toate bisericile parochiale din archidieceșă, cu concursul credincioșilor nostri din comunele concernente, îmbrăcați ca la alte serbători mari, curat și cu posibila eleganță. Acésta liturgie cu privire la însemnătatea zilei cu tot dreptul o putem numi liturgie milenară în sens istoric-bisericesc.

2. La finea acestei liturgii, înainte de otpustul zilei să se împreune *Mulțămirea pentru facerea de bine a lui Dumnezeu*, după tipicul care se află

pe la finea liturgierului, cu Apostolul și Evangelia indicate acolo, și cu rugăciunea de mulțămire, carea să se reciteze cu graiu dulce, prelângă în-genuncherea tuturor, cari aparțin clerului și poporului credincios; la primele ectenii însă ale acestei Mulțămiri să se adaugă din alt loc al liturgierului ectenia acésta: „*Pentru-ca să se desrădecineze dintre noi totă vrașba și urăciunea, și tot lucrul rău, ér dragostea cea nefățarnică și pacinică, și viața cea cu fapte bune într-o sporirea credinței să se înrădecineze, Domnului să ne rugăm*”; apoi după rugăciunea de în-genunchere să se cânte în cor *Docsologia cea mare*; în fine după otpustul zilei să se cânte *Imnul poporal* pentru monarchul, și acesta să se continue sub împărțirea anaforei.

3. Tinerimea scolară dela scólele noastre confesionale de orice categorii are să fie dispensată dela órele ordinare de învățatură încă în ziua ce premerge liturgiei milenare, și să se adune în o anumită óră numai pentru deprindere în cântările, cari vor să se esecutive în ziua următoare; ér în însași ziua liturgiei are să asiste în biserică sub conducerea profesorilor, respective a învățătorilor sei, în cea mai bună ordine, până la terminarea liturgiei.

4. În parochiile vacante, cari nu au administrator în loc, precum și în filiile, cari au biserică dar fără preot local, liturgia milenară cu adausele arătate în punctul 2, dacă aceea nu se pôte face la terminul fiesat în punctul 1, are să se îndeplinescă în Dumineca următoare, 5/17 Maiu, prin preotul însărcinat cu grigea parochială, pelângă esacta observare a rëndului prescris în punctele premerse.

5. Parochul local, respective administratorul parochiei, are să publice cerculariul acesta poporului în biserică în Dumineca, ce premerge liturgiei milenare, anume sub sânta liturgie, înainte de otpust, spre orientare și trebuincioasă pregătire, espicându-l în sens genuin la priceperea poporului; de asemenea are să se îngrigescă cu comitetul parochial pentru curățenia și ordinea bună în biserică; în fine are să notifice oficios și primăriei comunale timpul liturgiei pe lângă invitarea de a participa la aceea; pentru care cas primăriei, și eventual și altor autorități publice, să se reserve în biserică locuri cuvințioase.

Acestea le am avut să vi le împărtășesc cu dragoste și să vi le recomand cu grige atențiunei Vóstre, Iubit Cler și Popor archidieceșan! ér în celelalte cu ferbinte rugăciuni cătră Dumnezeu pentru ferirea Vóstră de toate grelele ispite și de alunecări în căile cele rele, rămân cu archiepiscopescă binecuvântare

Sibiu, 10/22 April 1896.

Al Iubitului Cler și Popor

binevoitoriu:

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiu, 14 April, 1896.

Dintre cestiunile de epocală importantă pentru biserica noastră, cu cari s'a ocupat sinodul nostru archidieceșan în sesiunea din anul acesta afacerea cu zidirea noului seminarium trebuie apreciată și mai de aproape.

În veacul nostru instrucțiunea publică a luat un avânt de tot îmbucurătoriu, și cu deosebire a luat ea avânt la noi românii. Legați de glie, ținuți în robia cea mai teribilă, în continuă robie spirituală, nouă românilor nu ni-a fost ertat să ne cultivăm până abia după epocalii ani 1848—1849.

Singuratici s'au putut emancipa din acea robie, și au ajuns în timp scurt la un înalt grad de perfecțiune, cea ce dă dovezi de aptitudinile, cari zac în firea poporului român, masele cele mari înse au fost ținute în dublă robie, și abia de ani 40 a început a sufla un vânt mai cald, și am început a ne bucura și noi românii de binefacerile școlii.

Poporul român doritoriu de cultură și progres, a adus și continuă a aduce jertfele posibile pe altarul școlii române,

Milione spesedă ați poporul român din Ungaria pentru instrucțiunea publică.

Edificiile cele mai pompoze din comunele rurale sunt școlile, asemenea și la orașe.

Gimnasiul nostru din Brașov e frumos ca un palat, adevărate palate a ridicat în Blaș biserica română greco-catolică pentru junimea studioasă, tot așa a făcut Năseudul, așa Preasfinția Sa Domnul episcop Pavel pentru Beiuș.

Seminarium nostru archidieceșan astăzi nu mai corăspunde nici numărului cel mare al elevilor, nici pretenșiunilor sanitare. De aceea autoritatea bisericească a căutat să delătore neajunsurile prin edificarea unui nou seminarium.

La început nu erau unificate părerile asupra locului unde să se pună seminarium cel nou. O parte mare a bărbaților nostri bisericești susținea cu tărie, ca seminarium să se facă în centrul orașului, în locul seminariumului de ați, și a trebuit să se porțe ani de-a rândul o luptă cu tenacitate până au străbătut cei cu părerea, ca seminarium să se pună pe teren liber, în grădina cea mare din strada Schewis spre promenadă.

Vederile pentru terenul liber au străbătut mai ales, după ce și biserica săsăscă și-a pus seminariumul seu pentru pedagogi tot pe teren liber în fața grădinei arhiepiscopesci, pe care loc e proiectat de a se pune și seminariumul nostru.

Sinodul din anul acesta a îndrumat pe consistoriu se publice concurs pentru planuri, acele să le examineze prin experți, și până la anul se prezenteze și un proiect de finanțare, anume să se scie exact, din cari fonduri să se i-a suma necesară pentru noul seminarium și cum să se facă amortisirea.

Seminarium cel nou deci nu se va pute face cel puțin încă în 2—3 ani, până atunci va trebui să ne ajutăm cu cel de acuma. Dară aici dăm de mari greutăți, căci localitățile de ați nu mai sunt suficiente față cu sucrescența, care ani de ani se arată mai cu semă de când s'a regulat dotațiunea învățătorilor.

Necesității acesteia a voit să corăspundă Escelenția Sa metropolitul nostru, când a cerut, ca să se edifice în locul localităților actuale un edificiu, care să ne servescă un an doi spre scopurile seminariale, și care după edificarea noului seminarium ușor să se pótă preface în locuințe de chirii.

Aceste au fost vederile Escelenției Sale, și aceste vederi au fost apreciate și de către sinod, când au combinat propunerile comisiunii școlare cu vederile exprimate de Escelenția Sa.

Suntem deci pe calea cea mai bună de a ne asigura rămânerea în centru cu seminarium pentru un an doi, ca în linisce să putem face preparativele pentru seminarium cel nou.

Sinodul archidieceșan în maturitatea sa n'a desconsiderat nici trebuințele cele mui ardetore, nici multele greutăți financiare, când e vorba de a investi în un seminarium capitalul de 300,000 fl.

În punctul seminariumului celui nou sunt deci în perfectă armonie toți factorii competenți din biserica noastră, și această ne dă legitima speranță, că în timpul cel mai scurt vom vedé realitată și problema cu zidirea seminariumului.

E vorba de ridicarea unui edificiu, în care să ne crescem preoții nostri, să ne crescem pe învățătorii nostri. Cestiunea această culturală de o epocală importanță și-a aflat soluțiunea cea mai fericită, și ori cum se vor desvolta lucrurile, vom avé un edificiu spre scopuri culturale, și gol nu va rămâne el nici chiar între cele mai critice împrejurări.

Biserica a decretat deschiderea unei colecte spre a acoperi trebuințele cu zidirea acelui mare edificiu.

Ni se dă deci din nou ocaziunea se jertfim pentru binele bisericei și pentru cultura nămului nostru.

Revista politică.

Deputațiunea magiară pentru stabilirea quotei a ținut în Sâmbăta trecută după amăzi o ședință la care au luat parte aproape toți membrii.

Guvernul a fost reprezentat prin prim-ministrul Bánffy și ministrul de finanțe, Lukács. Referentul Max Falk a cetit proiectul renunțului, cu care are să se răspundă deputațiunei austriace. Proiectul a fost primit cu unanimitate. Renunțul se va traduce în limba germană și către sfârșitul săptămănei se va trimite în Viena și se va și publica.

† În Serbia se fac agitări pentru ca guvernul sârbesc să nu participe la milleniu. „Pester Lloyd“ publică o scrisore asupra acestui incident, care o primesce din Viena: „În cercurile bine informate de aici nu se scie nimic despre aceea, că guvernul sârbesc a interdis ambasadorului seu din Viena și concludului general din Budapesta, ca să ia parte la milleniu. Să scie însă, că opoziția din Serbia înscenază o agitație destul de puternică în această direcțiune. Opoziția sârbescă își basază, agitația pe afirmarea, că la milleniu stégul Serbiei va figura, ca unul care a fost supus Ungariei. Acestă afirmație e falsă. Între stégurile de încoronare unguresci nu este nici un stég sârbesc, cel mult o emblemă sârbescă, care n'are nimic de a face cu regatul independent“. „Pester Lloyd“ s'astéptă, ca guvernul sârbesc să decidă, ca să ia parte la milleniu. Nouă ni-se pare, că Magiarii prin milleniu își câștigă o mulțime de antipatii din partea statelor vecine.

„Hamburger Correspondenz“ publică, ca epilog la întâlnirile monarhilor următorele: „Răspunsul la întrebarea, cum stă lucrul cu prelungirea triplei alianțe, constă în aceea, că în zadar s'astéptă ômenii la comunicate asupra înôirei triplei alianțe, pentru că abia e ceva de comunicat.

Dintre tôte combinațiunile, cari s'au făcut, rămâne numai aceea, care privește raportul triplei alianțe cu celelalte puteri. În această direcție n'ai trebuință, să privești la viitor, ci să te uiți la trecut, ca să stii, ce are să se întempe. Esperiența a dovedit, că o conlucrare a membrilor singuratici din tripla alianță, unde cer interesele lor speciale, cu alte state nu numai, că să împacă cu problema triplei alianțe, ci acesteia îi convine, pentru că ea n'are altceva de scop decât susținerea păcii“.

Cabinetul din Franța cu Bourgeois în frunte a demisionat; presidentul republicii, Faure, i-a primit demisionarea. — Ca succesor al lui Bourgeois este designat Sarrien, care se dice, că va fi tare spriginit din partea radicalilor. — Vom vedea.

«O depeșă din Roma comunică, că între Italia și Abisinia s'au rupt pertractările de pace. Italia a fost gata, să rezigneze dela protectoratul asupra Abissinie, a pus însă condițiunea, ca Abissinia să nu se pună sub un alt protectorat. Menelik n'a primit această condițiune.

Din parlamentul magiar.

Ședința dela 23 April 1896.

La ordinea zilei ar fi urmat desbaterea asupra apropiatiunii adecă deciziunea parlamentului, ca budgetul votat să se pună la dispoziția guvernului sub care s'a făcut și primit respectivul budget ori să nu se pună la dispoziția respectivului guvern.

Acastă desbatere însă s'a amănat, având parlamentul a se ocupa cu vre-o câte-va afaceri de imunitate ale mai multor deputați.

La rândul prim a venit afacerea de imunitate a deputatului Sima Ferencz, carele într'o adunare a congregațiunii comitatului Ciongrad criticase de tot aspru întreaga administrațiune a comitatului.

Pentru această critică, pretorul Mátéfi a atacat cu bastonul pe numitul deputat.

Acesta la rândul seu, ca să-și pótă lua satisfacție dela pretorul numit, a cerut să i-se suspendă dreptul de imunitate până la terminarea afacerii.

Camera la propunerea comisiunii, nu-i încuviințază cererea.

Altă afacere de imunitate i-se reînpozează comisiunei spre studiere mai amănunțită.

Urmədə afacerea de imunitate a deputatului Dr. Nicolau Șerban cu pretorul suprem Iankovich Béla din Făgăraș.

Indată după alegerea s'a de deputat, deputatul Șerban a fost luat la gônă din partea pretorului Iankovich, și precum se exprimă în cuvintele sale de apărare, la porunca fișpanului, respective a guvernului. Între altele, pretorul Iankovich i-a scris o epistolă forte vătămătoare pentru care a cerut satisfacție, nevrând însă acela a-i da nici un fel de satisfacție, l'a declarat într'un jurnal de om miserabil și întelându-l după aceea într'o cafenea din Făgăraș, și întrebându-l că ce caută între ômeni cinstiți și neprimind nici un răspuns, l'a palmuit.

În apărarea sa, deputatul Șerban, mai declară înaintea camerei, că nicăiri în țără nu stă administrația atât de rău ca la Făgăraș, ér fișpanul seduce guvernul prin vorbiri patriotice.

În urma acestor enunțațiuni presidentul îl admoniază a rămânea la obiect, căci

FOIȚA.

Introducerea limbei slave în biserica noastră.

(Studiu istoric-literar.)
(Înceiere.)

De unde face mai departe concluziunea în care să concentrăză tótă părerea lui prin cuvintele: „Desbrăcând îndoita legendă“. — cea a lui Cantemir și a lui Paisie — „de partea cea adausă de nescința poporului, rămâne ca miez al ei, faptul că înainte de creștinismul bulgar era la Români creștinismul român, care tocmai fusese scos cu violență de către un împărat bulgar ceea-ce înscăpetrecu mult înaintea lui Asan pe timpul tocmai al regelui Bogor sau al urmașului seu Simeon.

În contra părerii lui Xenopol mai vorbesce și împrejurarea, că dacă creștinismul s'ar fi lăfit cu forța, ôre poporul român nu s'ar fi opus chiar și cu arma, căci știut este, că schimbările în religie cu puterea nu se fac într'un mod liniștit, ci cu vârsări mari de sânge.

Dovadă avem pe timpul imperiul bizantin, când unii împărați au voit să scotă

afară din biserică cultul iconelor, ce vârsări mari de sânge nu s'au întemplat pe stradele Constantinopolului; apoi resbelul de 30 ani încă invederază lucrul acesta.

Deci, dacă introducerea s'ar fi făcut cu forța ar fi o urmare naturală, că între Români să se fi ivit împotriviri, certe, lupte pentru apărarea limbei lor în biserică și atunci sigur, că și scriitorii și istoricii streini ar fi amintit în scrierile lor și lucrurile acestea. Dar vedem, că la nici unui scriitor nu se amintesc nimic, dovadă, că limba slavică nu s'a putut introduce în biserică și administrațiune cu forța, ci în urma altor împrejurări pe cari le voi arăta în decursul acestui studiu.

După-cum am vădut până aici părerile cu privire la introducerea limbei slave în biserică și administrațiune la noi Români nu se pot admite, și cauza neadmiterilor este după-cum am amintit mai sus faptul, că părerile ce le găsim scrise la amintii scriitori nu sunt supuse în destul critice rațiunei lor.

Neputându-se susținea acesteia păreri, suntem siliți a căuta o astfel de expicare, care deși pótă că nu este purul adevăr, dar care s'ar apropia de adevăr. Dar pentru de a se pricepe noua expicare e de lipsă ca să arătăm în scurte liniamente unele fapte, unele stări de lucruri, cari au avut o deosebită influință asupra susnumitei cestiuni.

E vorba, că până la introducerea limbei slave în biserică și administrațiune, ce limba au întrebuințat Români? Că despre coloniștii romani ai căror descendenți suntem noi Români să scie cu positivitate, că unii din ei au fost creștini. Ei însă nu și-au putut manifesta credința în public din cauza multelor gône și persecuțiuni la cari erau espui din partea împăraților păgâni. Numai după ce Constantin cel Mare a ridicat religiunea creștină la religiune de stat, numai atunci au început să se manifesteze în public cu noua religiune; ér pe timpul Goților găsim chiar episcopi la Romanii din Dacia, ca: Nichita Romanul, Sava și Ulfila traducători sf. scripturi în limba gotică. Deóre-ce creștinismul la coloniștii din Dacia s'a primit în formă romanică este o forte justă urmare ca și la coloniști să se fi întrebuințat ca limbă în sf. biserică, limba latină.

Ér după ce în urma unei fericite amestecări și influințe ale altor limbi s'a format din limba vorbită de coloniști — cea latină rustică limba română, putem susținea cu tótă convingerea, că și în biserică s'a întrebuințat limba română ca limbă sfântă, basată fiind această părere și pe caracterul național al bisericeii ortodoxe generale. Lucrul acesta s'a continuat mai departe până ce s'au ivit popórele slave în părțile locuite de Români. Ei ca nisce ômeni barbari, dar

dela natura lor mai așezați și mai blânzi, fiind aruncați de popórele hunice, află scăpare în munții Românilor și venind în atingere cu ei au stat în bune relații. În urma veșuirei îndelungate a acestor două popóre ele s'au influințat unele pe altele, s'a purtat o luptă între aceste limbi, din care luptă geniul limbei latine a eșit învingător. Că lucrul sta așa avem dovadă faptul, că despre Slavii, cari au locuit când-va prin Transilvania, Muntenia și Moldova nu mai găsim nici o urmă, lucru, care ne face să deducem, că ei toți s'au romanizat. Însă totdeuna, când o limbă supune șieși altă limbă, nu o supune cu desăvârșire, ci limba învingătoare primesce în sinul seu elemente din limba și încă cu atât mai multe cu cât lupta dintre ele a fost mai întepită. Așa stă lucrul și cu limba slavică, ca învinsă fiind, a influințat limba română, ceea-ce se vede de acolo, că aproape tôte numirile munților, a rîurilor sunt de origine slavică, tot așa și o mulțime de numiri ale uneltelor, ce se întrebuințază pentru lucrarea pământului încă sunt de origine slavică, ca plug, grapă etc.

În secolul al VI-lea se ivesc la marginele imperiului roman Bulgarii de origine finică. Acest popor cu timpul s'a așezat în Moesia, unde venind în atingere cu popórele slave, într'atât au influințat pe Slavi, încât ei și-au pierdut cu desăvârșire, limba păs-

Iosif Enescu,

nințator pentru imperiu și poporul meu, de cât însușirile monstre ale acestei specii de popor: înșelarea, uzura și patima administrării de bani, însușiri, cari deja pe mulți indiviți i-a dus la sapă de lemn. Așa a caracterizat înainte de asta cu 119 ani o domnitoare înțeleptă poporul ovricesc. Curenul antisemitic, ce a cucerit în timpul din urmă tocmai în Viena un vast teren și are originea de pe timpul Mariei Teresiei, și e dureros, că acest curent sănătos nu a putut trece până astăzi nici barem granița Austriei spre Orient, unde domnesce un curent bolnăvicios, tocmai contra celui din Austria.

* * *

Colectantul marinimos. La un milionariu din capitală era adunată în zilele trecute o societate alăsă. În societate domnia dispoziție veselă și conversația era foarte animată. Dispoziția și-a ajuns culmea, când unul dintre proprietarii de case a început a descrie în colorile cele mai pătunțetoare sôrtea unei vèduve, care trăiesc în cea mai mare miserie dimpreună cu patru copii ai săi și e datore cu două cuartale de chirie, rămânând pentru asta ađi-mâne pe stradă.

Să ne fie milă de biata femeie — ăice el, și să-i colectăm aci cei 184 fl. cu cari e datore.

După acesta pune o fôie de colectare pe masă, pe care el în primul loc notăză cinci

floreni. Exemplul a fost urmat de toți și în curând s'au adunat 160 fl., ăr colectantul marinimos a și luat la sine banii, și cu cea mai mare linisce sufletescă ăise:

— Mulțămesc lui D ăeu, cel puțin acum nu trebuie să scot din casă pe biata femeie, care șede în casa mea.

* * *

Socialismul înaintăză. Lucrătorii orașului Brașov au ținut Dumineca trecută o adunare în sala cea mare a hotelului Nr. 5. Pretensiunile lucrătorilor, precum și situațiunea economică le-a dezvoltat pe larg Loy. Lucrătorii pretind 8 ore de lucru pe ăi; copiii sub etatea de 14 ani să fie eșchiși dela munca mai grea; un repaus de 36 ore

în fie-care Duminecă. Au decis mai departe a se serba oficios și ăina de 1 Maiu. La congresul lucrătorilor din Budapesta își vor trimite reprezentantul lor în persôna lui Loy. S'au declarat în urmă ca aparținători partidului social-democratic din Budapesta formând și în Brașov un partid de această natură, care va sta în legătură intime cu cel din capitală. Organizarea noului partid s'a încredințat unui comitet de 15 membri.

Loterie.

Sâmbătă, în 25 Aprilie n. 1896.

Budapesta: 22 37 34 53 58

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1895.

Budapesta Predeal										
Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de accele-rat		Tr. de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone
10.—	8.05	—	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	1.55	7.20
8.30	2.15	3.15	5.45	9.15	Budapesta	↑	5.45	7.25	7.—	6.20
11.21	4.16	6.52	9.02	11.12	Szolnok	↑	2.29	5.23	3.37	11.44
1.33	5.48	—	11.33	12.48	P. Ladány	↑	12.05	3.46	1.19	10.03
3.42	7.08	—	1.48	2.12	sos. Oradea-mare	pl.	—	2.26	11.04	8.43
3.58	7.15	—	2.06	2.20	pl. Oradea-mare	sos.	—	2.19	10.44	8.38
4.38	7.43	—	3.03	2.50	Mező Telegd	↑	—	1.52	10.07	8.11
5.20	8.18	—	3.45	3.26	Rév	↑	—	1.26	9.30	7.46
5.43	—	Tren miest	4.06	—	Bratca	↑	Tren miest	—	9.10	—
6.32	9.07	2.52	4.53	4.17	Ciucia	↑	5.40	12.47	8.32	7.08
7.16	9.37	3.51	5.32	4.50	Haidin	↑	4.52	12.17	7.54	6.39
8.07	—	5.05	6.24	—	Ghîrbén	↑	2.55	—	6.54	—
8.34	10.37	6.14	6.59	5.55	sos. Cluș.	pl.	2.—	11.01	6.13	5.23
8.49	11.10	—	8.40	6.11	sos. Cluș.	sos.	—	10.45	5.45	4.48
9.06	11.32	—	9.08	6.27	Apahida	↑	—	—	5.18	4.23
10.12	12.50	—	10.40	7.27	Ghîriș	↑	—	9.24	3.53	3.—
10.42	1.25	—	11.25	7.50	Cucerdea	↑	—	8.54	3.06	2.20
11.01	1.43	—	11.54	—	Ujóra	↑	—	—	2.48	2.—
11.09	1.52	—	12.04	—	Vințul-de-sus	↑	—	—	2.40	1.51
11.31	2.18	—	12.34	8.17	Aind	↑	—	8.23	2.11	1.23
11.48	2.40	—	1.—	8.33	sos. Teiuș.	pl.	—	8.06	1.45	12.54
12.25	—	—	1.40	8.38	pl. Teiuș.	sos.	—	7.59	1.10	—
12.52	—	—	2.17	—	Crăciunel	↑	—	—	12.39	—
1.06	—	—	2.35	9.09	Blaș	↑	—	7.30	12.24	—
1.37	—	—	3.14	—	Micăsasa	↑	—	—	11.48	—
1.52	—	—	3.34	9.42	sos. Copșa-mică	pl.	—	6.56	11.29	—
2.13	—	—	3.49	9.44	pl. Copșa-mică	sos.	—	6.54	11.14	—
2.32	—	—	4.11	9.59	Mediaș	↑	—	6.41	10.55	—
3.04	—	—	4.48	10.22	Elisabetopol	↑	—	6.20	10.21	—
3.40	—	—	5.27	10.51	Sighișoara	↑	—	5.53	9.42	—
4.03	—	—	6.10	11.12	Hașfalău	↑	—	5.33	9.13	—
5.34	—	—	7.50	12.26	Homorod	↑	—	4.27	7.45	—
6.12	—	—	8.30	12.58	Agostonfalva	↑	—	3.53	7.02	—
6.41	—	—	9.03	1.15	Apața	↑	—	3.37	6.36	—
7.16	—	—	9.38	1.34	Feldioara	↑	—	3.16	5.58	—
8.—	Tren accele-rat	—	10.25	2.09	sos. Brașov	pl.	—	2.45	5.08	Tren de per-sone
—	11.—	—	—	2.19	pl. Brașov	sos.	7.01	2.18	—	9.08
—	12.26	—	—	3.01	Timiș	↑	6.—	1.42	—	8.28
—	1.11	—	—	3.31	Predeal	↑	5.11	1.12	—	8.01
—	8.03	—	—	9.30	sos. București	pl.	—	8.35	—	3.15

Budapesta — Arad — Teiuș										
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone		Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren miest
—	—	—	—	—	pl. Viena	sos.	—	—	—	—
—	—	8.05	1.55	10.—	Budapesta	↑	7.20	1.10	6.10	—
—	3.10	10.56	3.49	1.05	Szolnok	↑	4.14	11.19	2.53	10.58
—	9.10	3.55	6.52	6.10	sos. Arau	pl.	11.20	8.18	9.40	5.15
—	—	—	—	—	pl. Arau	sos.	10.50	8.08	8.55	—
—	2.30	4.30	7.02	6.35	Glogova	↑	10.38	—	8.43	—
—	2.44	4.42	—	6.46	Gyork	↑	10.15	—	8.19	—
—	3.14	5.04	—	7.06	Pauliș	↑	10.02	—	8.06	—
—	3.31	5.15	—	7.17	Radna-Lipova	↑	9.49	7.28	7.53	—
—	3.58	5.33	7.47	7.34	Conop	↑	9.19	—	7.22	—
—	4.30	5.57	—	7.57	Bérvava	↑	9.02	—	7.05	—
—	4.50	6.13	—	8.13	Soborșin	↑	8.20	6.34	6.23	—
—	5.40	6.58	8.48	8.53	Zam	↑	7.45	6.08	5.46	—
—	—	7.26	9.07	9.22	Gurasada	↑	7.18	—	5.16	—
—	—	7.52	—	9.18	Ilia	↑	7.08	5.45	5.05	Tren miest
—	—	8.08	9.31	10.04	Branicica	↑	6.44	—	4.39	—
—	—	8.26	—	10.22	Deva	↑	6.20	5.19	4.14	10.52
—	—	8.52	9.57	10.18	Simeria (Piski)	↑	6.05	5.07	3.7	10.35
—	—	9.06	10.08	11.02	Orăștia	↑	5.09	4.39	3.17	09.51
—	—	9.52	10.37	11.43	Șibot	↑	4.44	—	2.54	9.27
—	—	10.16	—	12.06	Vințul de jos	↑	4.22	—	2.31	9.03
—	—	10.40	—	12.30	Alba-Iulia	↑	4.04	3.59	2.13	8.47
—	—	10.54	11.17	12.44	sos. Teiuș	pl.	3.19	3.36	1.35	8.11
—	—	11.30	11.40	1.20	—	—	—	—	—	8.55

Budapesta, gara de vest — Orșova — Verciorova										
Orient.	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de accele-rat		Tren de per-sone	Tren de per-sone	Orient.	Tren de accele-rat	Tren de per-sone
Espres	8.36	11.—	9.—	9.35	4.—	pl. Viena	sos.	5.50	—	7.20
Vineri	1.30	8.30	2.30	7.25	10.25	pl. Budapesta	sos.	6.30	10.10	2.10
—	6.39	5.31	8.02	5.49	—	sos. Timișoara	pl.	9.25	—	9.01
—	6.47	—	8.10	7.15	—	pl. Timișoara	sos.	8.09	7.14	8.55
—	—	—	10.29	10.32	—	Caransebeș	↑	5.15	4.15	—
—	—	—	12.30	1.09	—	Băile Herculane	↑	2.37	—	4.40
—	11.05	—	1.20	2.39	—	Verciorova	↑	12.50	—	3.40
—	11.45	—	1.40	6.25	—	București	↑	11.25	—	7.—
—	10.55	—	11.40	6.25	—	—	—	—	—	5.50

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.										
	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone		Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
—	2.25	8.10	3.11	8.59	Cucerdea	↑	7.41	2.36	8.31	1.18
—	3.14	8.51	3.52	9.40	Ludoș	↑	7.03	1.58	7.43	12.32
—	5.07	10.27	5.26	11.11	Oșorheiu	↑	5.30	12.25	5.50	10.35
—	5.40	10.42	5.36	—	Reghinul-săs.	↑	—	9.20	5.04	10.—
—	7.19	12.21	7.19	—	—	—	—	7.49	3.25	8.25

Copșa-mică — Sibiu — Avrig — Făgăraș										
Tren de povară	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone		Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de povară
—	4.45	2.20	11.34	7.10	pl. Copșa-mică	sos.	9.34	12.35	6.20	3.39
—	5.18	2.50	12.—	7.41	Seica mare	↑	9.08	12.11	6.01	3.10
—	6.02	3.27	12.37	8.21	Lămnăș	↑	8.37	11.32	5.34	2.35
—	6.35	3.57	1.03	8.50	Ocna	↑	8.11	11.01	5.12	2.01
—	7.01	4.19	1.25	9.15	sos. Sibiu	pl.	7.44	10.30	4.49	1.31
—	—	4.36	1.46	—	Șelimer	↑	7.28	8.33	—	—
—	—	4.48	1.58	—	Veștem	↑	7.16	8.20	—	—
—	—	5.04	2.14	—	Tâlmăci	↑	7.01	8.03	—	—
—	—	5.26	2.36	—	Șebeșul sup.	↑	6.42	7.42	—	—
—	—	5.42	2.52	—	Avrig	↑	6.21	7.14	—	—
—	—	6.16	3.31	—	Porumbacu de Jos	↑	6.02	6.54	—	—
—	—	6.41	3.55	—	Cârțișoara	↑	5.25	6.15	—	—
—	—	7.07	4.23	—	Arpasul inf.	↑	5.01	5.45	—	—
—	—	7.25	4.43	—	Viștea inf.	↑	4.52	5.37	—	—
—	—	7.45	5.06	—	Beșimbav	↑	4.24	5.07	—	—
—	—	7.55	5.17	—	Sâmbăa inf.	↑	4.14	4.54	—	—
—	—	8.15	5.39	—	Făgăraș	↑	3.58	4.37	—	—
—	—	8.42	6.08	—	sos. Făgăraș	pl.	3.28	4.05	—	—

Arad — Timișoara										
	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone		Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
—	6.20	11.30	5.—	—	Arad	↑	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.47	6.14	—	Vinga	↑	9.42	2.40	10.11	—
—	8.01	2.05	7.39	—	Timișoara	↑	8.20	1.12	9.10	—

Simeria (Piski) — Petroșeni — Lupeni										
	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone		Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
11.—	6.10	11.27	4.20	—	Simeria	↑	4.25	10.33	8.47	3.24
12.48	7.31	12.48	6.03	—	Hațeg	↑	2.58	9.05	7.34	2.03
4.30	9.55	3.40	9.05	—	Petroșeni	↑	12.—	6.10	5.25	11.25
5.15	10.20	4.05	—	—	—	—	8.38	—	4.54	9.48
6.20	11.32	5.10	—							